

Sosialismin voima

Kirj. H. Kanerva

V...n koululaitoksen ruokasali on äärettömän suuri, niin suuri, että sinä on tilaa neljälle tai viidelle sadalle hengelle yhtäaikaan aterioimiseen. Ruokapöytärivejä on koko tuo avara sali ikkasan täynnä ja ruoka-aikoina kokoontuvat sinne koululaiset, ikään, rotuun, väriin ja sukupolseen katsomatta, kaikki yhdessä aterioimaan. Joku juttelee syödessään yhtä, toinen toista; mikä nauraa ja mikä muuten muttojaa. Nuot erilaiset äänet yhdessä synnyttävät käsittämätöntä hyminää avarassa salissa, muistuttaen mehiläispesää, jota posliini- tai lasiastian sementtipermanttoon murskaksi putoamisesta johtuva räminä silloin tällöin säestää. Järjestys muuten on mallikelpoista.

Huoneen toisessa päässä erään pöydän ympärillä istuu huomattavasti kirjavampi joukko, kuin toisten pöytäm ääressä. On jako pöytään opastajain tarkotuksella tai tarkotuksetta tapahtunut siten, että kaikille "vähemmän sivistyneille julkikoille" oli annettu paikka erikoisessa pöydässä. Siinä kiinalaisia, persialaisia, kreikkalaisia, filippiiniläisiä, juutalaisia, venäläisiä, suomalaisia ja ties' ketä kaikkia. Tuossa pöydässä ei kukaan juttele toiselleen, eikä kukaan naura. Jokainen heistä on itseensä sulkeutunut, miettien vaan omia asioitaan kukin. Silloin tällöin joku murahtaen pyytää toista siirtämään ruoka-astiaa lähemmäksi. Kielen taitamattomuus ei ollut syytä tuon joukon vaiteliaisuuteen, sillä jokainen heistä osasi puhua englanninkieltä, joskaan ei täydellisesti.

Kului viikkoja, mutta toveruus

ei saanut jalansijaa noiden kirjaviiden veljien keskuudessa. Jokainen vain hyvällä ruokahalulla ahmii pöydällä olevia ruokia, huomauttamatta ollenkaan, saako vieressä istuva veli mitään lautaselleen. Erittäinkin leivokset, joita aina oli niukalti pöydässä, vei se, joka ensin kerkesi, välittämättä mitään ilman jääneistä. Tuollainen menettely nälkäisiltä ihmisiltä, luonnollisesti, on seuraus siitä, kun ei ruokaa ollut riittämään asti kaikille, vaikka "viisaat" ihmiset moisen menettelyn hyvin kernaasti asettavat alhaisen moraalin kontolle. Nuo kuitenkin olivat sivistyneitä, eivätkä todellisia syitä heidän ynseyteensä toisiaan kohtaan.

Oli tapana, että liikemiehet ja koivat ilmoituskorttejaan ruokapöydille, siten tehdäkseen liikkeesä tunnetuksi koululaisille. Erittäinkin eri kirkkokuntien ilmoituksia oli tuhkatihettä pöydillä nähtävänä. Mutta, merkillistä! — Silloin kun kirkon ilmoituksia oli pöydällä, niin ilmoituksesta otsikon luettuaan puseri jokainen yhtäaikaan paperin rypyyyn kädessään, ikäänkuin yhteinen sähkövirta olisi iskenyt jokaisen käsijanteisiin samalla tavalla. Ja ivan hymyn voi huomata heidän kasvoillaan. Kukaan heistä kuitenkaan ei tullut kiinnittäneeksi huomiotaan siihen seikkaan, että jokainen heistä kohteli kirkon ilmoitusta samalla tavalla, sillä se tapahtui kaikilta vaistomaisesti.

Porvarillinen yhteiskunta opettaa nuorien jäsmiensä mieliin käsituksen, että joku toinen kansa ja joku toinen rotu on parempi kuin toinen, mikä mielipide on voimak-

kaana esteenä ihmisten henkisen kehityksen tiellä. Ja näiden mielipiteiden vaikutuksenalaisia jossain määrin olivat nämätkin toverukset, vaikkakin itsetykönään jo vapautuneet niistä vääristä mielipiteistä, mutta kuitenkin vielä luullen, että toverinsa niihin luottaa. Mutta siivullinen saattoi huomata heidän omaavan jalommat käsitykset asioista, kuin mitä heidän ulkonainen olemuksensa osoitti. Mutta valkoset veljet yksinkertaisesti ajattelivat, ettei heidän keltaihoiset veljensä käsitä asioita samalla tavalla ja sentähden eivät halunneet osoittaa huomaavaisuuttaan eriväriselle toverille ja keltaiset ajattelivat valkoisista samaa. Siitä tuo kankeakulmaisuus toverusten kesken.

Mutta eräänä päivänä oli pöydillä ilmoituksia, joiden otsikossa sanottiin, että lakimies Robert H. Moore ja sosialistikirjailija Arthur M. Lewis Chicagosta tulevat väittelemään kysymyksestä: "Onko sosialismi samallaista tieteenä ja käytännössä". Ja taaskin, merkilistä! — Jokainen noista juroista veljistä, ilmoituksen otsikon luettuaan, pisti ilmoituskortin taskuunsa yhtäaikaan, huomaamatta kuitenkaan tekikö toverinsa samoin.

Oli aamu. Tuo kirjava veljeslauma istui aamiaispöydän ääressä kuten ennenkin samaan aikaan. Mainitun lakimiehen ja sosialistin väittely oli tapahtunut edellisenä iltana kaupungin haalissa. Eräs toveri, ollessaan vielä hyvillään tapauksesta, kun sosialisti oli suoriut-

tunut voittajana väittelyssä, vaittomaisesti kysyi vieressään istuvalta toveriltaan, oliko hän Armory haalilla eilen illalla, johon toveri vastasi myöntävästi. Tätä lyhyttä puhelua kääntyi nyt jokainen pöydänvieressä istuva kuuntelemaan tarkkaavasti, sillä puhuminen toverilleen siinä pöydässä oli jotain ihmeellistä. — Minä myös olin siellä! — ehätti jokainen sanomaan melkein yhtäaikaan. Huomattuinaan jokainen toistensa kasvoista ilmeisen tyytyväisyyden sosialistin voiton johdosta väittelyssä, uskalsi jo joku ryhtyä kertomaan "loijarin" lapsellisista "pointeistakin" sosialismia vastaan. Ja puhetta riitti kaiken ruokailuajan ilman mitään ennakkoluuloja toisiaan kohtaan. Tämän tapauksen jälestä riitti leivoksiakin pöydässä jokaiselle ja ruokakupit pantiin kiertämään mieheltä miehelle vähin huomauttamisin ja jokainen puheli toiselleen kuin parhaat ystävät konsanaan. Ollen heikkoja englanninkielestä, eivät he voineet itse sosialismista paljon puhua toisilleen, mutta kun kukin heistä tiesi mitä sosialismi on, niin he samalla tiesivät toverinsa käsityksen asioista ja tuntiesaan toverinsa mielipiteet saattoivat he vasta sitten olla todellisia ystäviä keskenään.

Tämä tapahtuma mieleeni palautti sen niin monta kertaa ennemmin lausutun väitteen, että veljeyden ihmisten ja ihmisten välillä aikaan saa vain sosialismin voima.